
ZAHRANIČNÍ STÁŽ

Ředitelství provincie Bolzano-Schlanders (Marianne Bauer)
a Ostravsko-Opavské biskupství

Společnost celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Fr.Ketta (Mgr. Eva Muroňová)

„MÉNĚ ZNAMENÁ VÍCE“

STÁŽ V MATEŘSKÉ ŠKOLE LAATSCH 10. - 27. 10. 2011
(Severní Itálie – Jižní Tyrolsko, provincie Bolzano Schlanders)

II. část (1.část březen 2011)

Společnost celistvé na smysl zaměřené pedagogiky Franze Ketta se sídlem v Ostravsko-Opavském biskupství, jejímž členem jsem i já, nabídla vybraným pí učitelkám, které pracují v České republice s tímto pedagogickým směrem, stáže v Jižním Tyrolsku, kde již mateřské školy v tomto duchu pracují. Naše Mateřská škola s křesťanskou výchovou v Uherském Ostrohu se seznamuje s prvky této pedagogiky od roku 2009, proto jsem ráda přijala nabídku stáže, abych mohla získat zkušenosti a poznatky přímo v praxi.

Kindergarten Laatsch, Schulgasse 3, 390 24 Mals

Laatsch je malé městečko (vesnice s počtem obyvatel do 500 lidí). Jeho charakteristika - viz. minulá zpráva březen 2011.

Můj příjezd byl v sobotu 8. 10., nástup do mateřské školy v pondělí 10. 10. 2011.

Dostalo se mi srdečného uvítání ze strany vedoucí učitelky Gerdy Paulmichl, řídící učitelka v MŠ Laatsch, kde jsem již praktikovala v březnu 2011. Je také zástupkyní pí. ředitelky Marianne Bauer na ředitelství Schlanders. V minulé zprávě jsem popsala systém předškolního vzdělávání v Severní Itálii – oblast Schlanders, proto se nyní této oblasti dotknu jen okrajově, případně zásadní informace uvedu znovu.

Ubytování bylo opět u pí Hermíny Stocker-Sachsaler.

Stav v Mateřské škole Laatsch pro školní rok 2011-12:

Třídy

- . jednotřídní, heterogenní
- . počet dětí 25 (10 nejstarší, 5 střední, 10 nejmladší)

Personální obsazení

- . celé úvazky (střídají se po týdnu): pí Gerda, pí Adéle, pí Rosa
- . částečný úvazek (středa odpoledne a celý čtvrtek, pátek, kdy je pí Gerda na ředitelství Schlanders):
pí Monika

Provoz

- . 7.45–15.00 (po celý čas přítomny obě pí učitelky)
- . provozní pracovnice:
pí kuchařka Rosmarie (zkrácený úvazek)
pí uklízečka (do MŠ dochází až po uzavření provozu po 15.30)

Pobyt v mateřské škole. výuka. aktivity

Při nástupu se mi dostalo velmi pěkného přijetí od pí učitelek i dětí, většina si mne pamatovala. Dopoledne probíhaly řízené činnosti s předáním dárků od dětí z naší KMŠ, přivítání bylo vedeno stylem pedagogiky Fr. Ketta. V mé minulé práci jsem podrobně zdokumentovala organizaci dne, jednotlivé činnosti, proto se této oblasti dotknu jen krátce, např. tam, kde došlo k nějaké změně.

V MŠ je vše řádně zaznamenáváno, fotodokumentace se dělá vždy po činnostech, práce dětí jsou barevně zvýrazněny popisky – datum, jméno. Každé dítě má své portfolium, šanony, které jsou barevně označeny dle věku dětí s malým fotem daného dítěte. Velmi pěkně působí fota dětí ve třídě (portfolium, nástěnka). Důslednost je zaměřena na pořádek a přehled ve třídě. Během celého dne vládne pohoda, děti, i ty nové – nejmladší, už znají pravidla, která automaticky dodržují. Obě pí učitelky jsou po celou dobu přítomny, skupinová práce rozdělena na mladší, nejstarší. Vydávání jídla pí uč. dle stanovených pravidel, při obědě se u dětí střídají, každá má pak půl hodiny samostatný čas na oběd mimo děti. Je běžná přítomnost rodičů, kteří dopoledne s dětmi plní různé úkoly, skládky, mozaiky, případně společně s dětmi něco tvoří, při mém pobytu lucerničky. Ukončení volné hry a činností, při kterých

však stále probíhá výchovně vzdělávací práce, je zvonkohrou. Děti postupně dokončují hru, činnosti, řadí se do „vláčku“, příp. si sedají do půlkruhu v herně. Ostatní viz. 1. část zprávy.

Ve všech MŠ jsou před i po obědě všechny děti na zahradě, délka pobytu asi 1 hodina. Nejmladší pak spí na lehátkách (nepřevlékají se). Nejstarší mají půlhodinový odpočinek na koberci, poté se věnují práci s druhou pí učitelkou. V MŠ je cítit pohoda, klid, žádný spěch, děti znají pravidla, chovají se tiše. Prostředí je vybaveno zejména didaktickými pomůckami – kočárky, auta (např. jeřáb, popelářské) – jejich počet je vždy omezen. Využíváno je dřevěných kostek, rulek z kartonu různých velikostí, hravá centra jsou vybavena prakticky, esteticky, vše dle potřeb dítěte (velké lego, plastové či šroubovací stavebnice, knihy jsou zapůjčeny z knihovny v ZŠ – v minulé práci popis). Celý prostor v MŠ je využíván dětmi při hře (šatna, místo ke spaní, samostatný prostor pro experimenty, labyrinty, kuličky, ...).

Rozpis služeb – dvě nejstarší děti celý den (pomoc při úklidu po stolování – mytí stolků, malý smetáček, lopatka). Rozpis narozenin dětí – oslava (den dítěte)- letos změna rituálu oslavy – po celé dopoledne je přítomen rodič, dítě dostává malé symbolické dárky, zpěv narozeninové písně, děti tvoří kolem kruh se šátky. Při obědě děti používají „bryndák“- zpočátku jsem neznala pravý důvod, po delším pobytu v této oblasti jsem pochopila, že i tento zvyk vychází z místních tradic – v každé restauraci i v domácnosti je zvykem používat látkové ubrousky (lidé si je dávají na klín, pak je používají na utírání úst). Proto i v MŠ jsou děti vedeny, že tzv. „bryndák“ je na utírání úst (ne papírový ubrousek jak je zvykem v naší zemi). Mimo běžné dny v MŠ zařazeny i výlety, exkurze, návštěva plaveckého bazénu, divadla pro děti aj. Kroužky, jak je zvykem u nás, zde nemají. Tyto aktivity až po vstupu do ZŠ.

Návštěva v jiných MŠ

- . MATSCH – jednotřídní 19 dětí, dvě pí učitelky, velmi pěkně, nově zařízena.
- . BURGEIS – dvoutrídni 26 dětí, tři pí učitelky (na zkrácený úvazek).
- . SCHLEIS – jednotřídní, nově vybavena, didaktické pomůcky, Montessori koutek.
Pí vedoucí učitelka Andrea, vše je řádně vedeno, dokumentováno. Bohužel, řešen problém s malým počtem dětí (obě pí uč. zkrácený úvazek)
- . KORTSCH, TAUFERS, SCHLANDERS – tyto tři MŠ navštívila při mém prvním pobytu v březnu.

Během mého pobytu (první i druhá část stáže - březen, říjen 2011) jsem navštívila mimo MŠ Laatsch, kde jsem praktkovala i dalších 6 MŠ. Již při vstupu do těchto školek je zřejmé, že základ výchovně vzdělávací práce je stejný (prostorové podmínky, vybavení, uspořádání dne, ...) ale přesto je každá z nich „osobitá“. Pí učitelky působí velmi příjemně a vstřícně, na děti důsledné, avšak laskavé. Cítila jsem z jejich strany, že práci rozumí, dělají ji ne z toho, že musí (z důvodu kontroly, příkazu, mj. i zde se dělá inspekce na výchovně vzdělávací práci), ale pro radost a spokojenost dětí a také svou.

Program výchovně-vzdělávací práce pro předškolní vzdělávání vychází ze státního – zemský – každá MŠ svůj (časové rozmezí 5 let).

Plánování, záznamy, hodnocení

- . hlavní program (u nás RVP)
- . koncepce každé MŠ (u nás ŠVP)
- . práce v projektech (u nás taktéž)
- . hodnocení (u nás taktéž – evaluace)
- . práce s dětmi v heterogenních skupinách, skupinová, individuální, s nejstaršími (obdobné u nás)
- . zápisy o výchovně vzdělávací práci podobné našim třídním knihám
- . portfolia (u nás záznamy o dětech)

- . počty dětí ve třídě 12–25, pokud je jich více, pak se dělí
- . rodiče mohou děti odvádět dle svého výběru – před, po obědě, po odpočinku
- . pobyt venku po obědě – u nás není
- . hygiena není tak důsledně vyžadována jako u nás (převlékání do pyžamek, lehátka s povlečením, při hlavním jídle jeden talíř, vidlička, příp. lžice – nemají zde ale polévky, nýbrž saláty)
- . vybavení zahrad pro děti – taktéž i zde jsou kontroly benevolentní, přesto veškeré vybavení účelně dětmi využíváno

Ze strany pí Gerdy (řídící učitelky) předána KONZEPTION – KINDERGARTEN LAATSCH - koncepce MŠ Laatsch.

Velmi dobře je propracován systém spolupráce jednotlivých MŠ ředitelství v Schlanders – včele s pí ředitelkou Marianne Bauer (31 MŠ) - na ředitelství 7 členný tým řízení. Schůzky řídících učitelky z jednotlivých MŠ jsou 1x měsíčně, pak předávají ve svých MŠ. Vypracovány projekty (1 povinný pro všechny, asi dalších 8-10 se střídá v jednotlivých MŠ – na jeden rok, vždy po ukončení hodnocení).

V koncepci se setkáváme i s pedagogikou Fr. Ketta, se kterou začali pracovat před 2-3 roky a pedagogikou Montessori.

Při setkání s pí ředitelkou Marianne Bauer jsem se dozvěděla, že na koncepci pro předškolní vzdělávání pracovala se svým týmem dlouhou dobu. Nejdříve sbírali zkušenosti z jednotlivých zemí, které navštívili, pak teprve začali s koncepcí svou. Jak sama říká, začátky nebyly nikterak jednoduché, přesto se nevzdávala a nyní se jim podařilo vypracovat velmi dobrý systém práce v oblasti předškolního vzdělávání. Sama mohu říci, že po 6 týdenní stáži v těchto MŠ je to opravdu tak. Vše má svůj smysl, řád, pohodu a velmi dobrou vzájemnou spolupráci. Je zvykem, že pí učitelky např. ze tří nejbližších MŠ se setkávají pravidelně i mimo svá pracoviště – společné večere, kde řeší pracovní oblast ale i soukromí (byla jsem na jedno toto setkání pozvána).

Více ke koncepci budu moci říci až po překladu daného materiálu. Zatím jsem vycházela z vlastních poznatků.

Lidé a spolupráce

Velkou osobností v MŠ Laatsch, kde jsem prakticovala, je vedoucí pí učitelka Gerda Paulmichl, která dovedla získat svým nadšením, odborností a elánem všechny pracovnice. Je zde cítit stále pohoda, důsledné a jednotné působení na děti, odbornost pedagogických pracovníků, vzájemná spolupráce, pořádek a přehled (pí kuchařka, pí učitelky – např. opravy na zahradě, úklid před odchodem domů, aj). Velmi dobrá spolupráce MŠ s rodiči a místní ZŠ. Mohu říci, že po srovnání všech MŠ, které jsem navštívila, MŠ v Laatsch na mne působí skutečně nejlépe. Již z prvního dojmu je znát, že se jedná o celistvé, smysluplné působení na děti ve všech směrech (prostředí, vybavení, výchovné vzdělávání, personál,...).

Zde pochopíte, že MÉNĚ ZNAMENÁ VÍCE.

Po získání zkušeností při pobytu v MŠ v Severní Itálii (Jižní Tyrolsko) – provincie Bolzano-Schlanders, bych ráda se svým pracovním týmem tyto zkušenosti využila dle podmínek a možností i v naší MŠ. Musíme však vycházet z tradic a hodnot naší země, našeho města. I nadále bych ráda zůstala v kontaktu s touto MŠ. Pokud bude možno, pozvat pí učitelky do naší MŠ, seznámit je alespoň částečně se zvyky a tradicemi, prostředím naší země. Některé ani neví, kde ČR leží. Doufám, že se i v budoucnu do těchto míst vrátím.

Charakteristika Jižního Tyrolska

Na závěr si dovoluji, z mého pohledu, stručně charakterizovat oblast Jižního Tyrolska, kterou jsem měla možnost poznat při mém šestitýdenním pobytu.

Celá místní oblast působí velmi pohodově, což vychází i z všudypřítomných hor Alp. Málo prší, vlhkost z hor a říček, lesů. Lidé velmi příjemní, srdeční. Živí se pastevectvím (krávy, ovce, kozy). Je zde i škola pro pastevce. Všude jsou plantáže jablek, velmi dobře řešeno zavlažování. Továrny ve větších městech. Lidé spíše pracují v obchodech, restauracích, lyžařských a horských centrech – lanovky, výrobních dílnách (zpracování dřeva, mramoru aj.). Živí je

zejména turistický ruch, spousta restaurací, pokoje k pronájmu, sportovní a kulturní střediska (bazény, sauny, fotbalová a tenisová hřiště-haly, dětská hřiště, střelecká centra, v horách naučné stezky, vybavení parků a lesních oblastí k posezení a zábavě, rozšířena cykloturistika, výlety do hor, jízda na kolečkových bruslích a lyžích). V jednotlivých vesnicích můžete vidět nejenom dobytek pasoucí se všude kolem (ten má přednost i na vozovce), ale zejména i krásné moderní domy mezi tradičními tyrolskými staveními. Ulice velmi úzké, každá rodina zde má 1 i více aut (říkají, že bez auta by zde nemohli být). Ve velkých městech spousta turistů – mnoho obchodů, restaurací, kulturních památek. V celé oblasti hodně hradů a kostelů. Kolem vesnice Laatsch bunkry (některé přímo ve skalách). Většinou zde lidé těžce pracují, přesto se umí bavit a jsou velmi hrdí na své tradice a zvyky: např. velké kříže jsou nejenom ve všech MŠ, ZŠ, ale i v restauracích – křesťanské tradice (přesto, že také zde již není tolik aktivních věřících), festy, jarmarky, svátky vycházející z místních tradic (kroje, hudba).

Je zde dbáno na rozvoj sportu, turistických oblastí, možnosti využití volného času dětí a mládeže. Rádi a dlouze stolují – restaurace jako místo pro setkávání s přáteli. Je zvykem, že celé rodiny ve dnech volna chodí na obědy a večeře.

Tradiční jídlo: špek, sýry, chleba, knedle, pečené kaštany, pizza, jablečný štrúdl (místo polévek před hl.jídlem saláty). Jazyk – němčina, i když jste v Severní Itálii (ve školách se učí italština a angličtina). Nápisy jsou sice německé i italské, ale řeč zde uslyšíte zejména německou. Měna - Euro. Oblast Jižního Tyrolska láká spoustu turistů během celého roku. Není se čemu divit. Pohodu, klid, krásnou krajinu a srdečné lidi si rychle zamilujete a rádi se sem budete vracet.

Uh.Ostroh 28.10.2011

Zdeňka Baladová
ředitelka MŠ s křesťanskou výchovou Uherský Ostroh